

“PROMETHEUS” І “FUTURELEARN”: НАВЧАННЯ ОН-ЛАЙН ЯК ЗАСІБ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю пошуку оптимального варіанту вивчення різних дисциплін із мінімальною затратою часу та коштів; освоєння відносно нових шляхів отримання освіти; систематизації та поширення серед студентської молоді інформації про освітню модель он-лайн навчання, яка здатна розширити та поглибити знання.

Тому *метою* нашої статті є детальне висвітлення характеру навчання за проектом «*Prometheus*» і програмою «*FutureLearn*», котрі допомагають своїм учням поглибити знання з різних дисциплін, ознайомитися з культурними, мистецькими, науковими, екологічними, комунікативними, технологічними тощо здобутками різних країн.

Сучасні українці — і студенти, й дорослі люди різного віку — мають широкі можливості для безперервного навчання в режимі он-лайн. Свої освітні курси пропонують як українські, так і закордонні центри — університети, бібліотеки, творчі об'єднання. Доволі широку популярність отримав, скажімо, громадський проект «*Prometheus*», котрий не лише самостійно створює та розміщує масові відкриті он-лайн-курси на своєму сайті, а й надає безкоштовну можливість університетам, провідним викладачам і компаніям-лідерам галузі публікувати й розповсюджувати курси на цій платформі. Дедалі більшої популярності набувають і різні вітчизняні курси вивчення іноземних мов та культурні проекти, зокрема, із закордонних — проект «*FutureLearn*».

Сьогодні ми є свідками справжньої революції у світовій освіті. Восени 2011 року Стенфордський університет безкоштовно запропонував усім охочим три свої курси через мережу Інтернет. У вивченні лише одного з цих курсів тоді взяло участь близько 160 тисяч студентів зі 190 країн світу. На червень 2014 року у світі існувало вже близько 2600 масових он-лайн курсів (МОК) — 327 % зростання порівняно з 2013 роком! Масові он-лайн курси створюють десятки провідних університетів по всьому світу, а такі країни, як Франція, Китай та Йорданія, заснували національні платформи МОК [3].

Типовий масовий он-лайн курс складається з відео-лекцій викладача (чи кількох учителів), різноманітних інтерактивних завдань і форуму, на якому слухачі можуть ставити запитання, а педагог та інші студенти відповідати на них. Складання всіх проміжних і фінального іспитів — обов'язкова умова для успішного закінчення курсу. У результаті кількатижневого чи кількомісячного успішного навчання слухач може отримати сертифікат про здобутті знання і навички.

Так, ціллю проекту «*Prometheus*» є не просто організація окремих курсів, а взаємопов'язані цикли навчальних програм із найбільш актуальних для країни тем (бізнес, ІТ, іноземні мови, право, історія тощо) [3].

Кожен курс на «*Prometheus*» має подібну структуру: це кілька відео-лекцій провідних викладачів найкращих українських ВНЗ; цикл інтерактивних завдань, що дозволять закріпити отримані знання; форум, на якому студенти мають можливість вести навчально-фахову комунікацію з педагогом та один з

одним. Усе, що потрібне для участі в такому курсі, — це комп'ютер та наявність доступу до мережі Інтернет.

Першими курсами проекту «*Prometheus*» стали «Історія України: від Другої світової війни до сучасності» викладача КНУ імені Тараса Шевченка Івана Патриляка, «Фінансовий менеджмент» викладача Києво-Могилянської бізнес-школи Олексія Геращенка, «Основи програмування мовою Python» викладача НУ «КПІ» Микити Павлюченка та «Розробка й аналіз алгоритмів» викладача НУ «КПІ» Олексія Молчановського. Після завершення курсу відбувалася електронна сертифікація учасників.

Команда цього проекту має досвід запуску першого в Україні масового відкритого он-лайн курсу восени 2013 року на базі КНУ імені Тараса Шевченка [1]. Тоді курс зібрав більше 9000 зареєстрованих користувачів та отримав близько 100 публікацій у ЗМІ. Проект «*Prometheus*» створено як некомерційний громадський проект, незалежний від будь-якого конкретного ВНЗ, але відкритий до співпраці з усіма вишами.

Основними його завданнями є такі:

- надати безкоштовний он-лайн доступ до найкращих навчальних курсів університетського рівня всім охочим в Україні, незалежно від місця проживання, віку, статків і стану здоров'я;

- створити не просто окремі курси, а взаємопов'язані послідовності курсів (програмування, бізнес, іноземні мови, історія тощо);

- налагодити видачу сертифікатів слухачам, які вдало завершили курс;

- провести експериментальний запуск змішаних курсів в одному з українських університетів (формат таких змішаних курсів передбачає використання МОК у навчальному процесі в якості лекцій і поточного контролю, тим часом як викладачі в кампусі проводять семінари та остаточний контроль знань студентів — іспит).

Проект «*FutureLearn*» пропонує широкий вибір курсів від провідних університетів та установ культури з усього світу. Це приватна компанія, що належить The Open University та має більш ніж 40-річний досвід дистанційного навчання та дистанційної освіти [2].

У компанії-організатора цього проекту є 72 партнери в різних країнах —представники кращих британських і міжнародних університетів, а також інститутів із величезним архівом культурного й освітнього матеріалу, таких як Британська Рада, Британська бібліотека, Британський музей і Національна школа кіно і телебачення.

Компанія запустила свої перші он-лайн курси у вересні 2013 року, і з тих пір 2 530 320 людей приєдналися до проекту «*FutureLearn*».

Вивчення нового матеріалу за цією платформою відбувається виключно англійською мовою. Для того, щоб розпочати навчання, необхідно обрати курс. Програма пропонує їх чималу кількість із різною тривалістю — довготривалі (від шести до десяти тижнів) та короткотривалі (від двох до трьох тижнів). Учасник програми, безумовно, мусить зареєструватися на сайті: вказати свої персональні дані або зробити це за допомогою акаунта в соціальній мережі *Facebook*. Перед початком курсу компанія надсилає лист-повідомлення, в якому попереджає про початок навчання.

Кожен із курсів складається з відео-лекцій, інтерактивів, різних вправ і завдань, котрі всебічно розвивають навички учнів. Щотижня учасник

програми отримує розпис із певною кількістю завдань, які необхідно виконати, але якщо завдання виявиться занадто важким чи незрозумілим, його можна пропустити і повернутися до вирішення пізніше. Програма передбачає форум, де користувачі-учні можуть спілкуватися між собою та з викладачами, ділитися враженнями, ставити питання, уточнювати сумнівні моменти щодо засвоєння знань, пропонувати власні навчальні засоби, оприлюднювати творчі здобутки тощо. Крім форуму, влаштовують вікторини, тести, пропонують широкий спектр відео-, аудіо- та фотоматеріалів для покращеного вивчення певної дисципліни.

Основними принципами проекту є такі:

- бути відкритими, намагатися зробити курс доступним користувачам із будь-якими гаджетами;
- слухати своїх учнів, постійно вдосконалюватися, спостерігаючи, як люди вчаться;
- бути товариськими, спілкуватися між собою, обговорювати та цікавитися, заохочувати до навчання;
- не ускладнювати, подавати цікавий матеріал якомога доступніше та зрозуміліше для учнів;
- учитися в інших, запозичувати досвід та знання з усіх можливих джерел.

Названі курси дають можливість отримувати знання, не виходячи з дому. Важливим є те, що вони повністю безкоштовні, навчання може проходити у зручний для учня час і тривати стільки, скільки необхідно учасникові програми. Не треба відвідувати навчальний заклад, щоб отримати певну освіту, а достатньо вчитися за монітором, складати іспити й — отримати диплом. Такий вид навчання ми вважаємо справою майбутнього зі значною економією часу та грошей, шляхом до покращення набутних знань і отримання нових, незалежно від віку і статі. Таке навчання легко поєднувати з роботою, адже матеріали курсів будуть доступні в будь-яку пору дня чи ночі; це засіб безперервної освіти, можливість постійного самовдосконалення.

Список використаної літератури

1. Університет Шевченка запустив безкоштовні курси онлайн [електронний ресурс] // Українська правда, 02.07.2013. — Режим доступу: <http://life.pravda.com.ua/technology/2013/07/2/132540/>. — Назва з екрана, 25.10.2015.
2. FutureLearn: Free online courses [електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.futurelearn.com/>. — Назва з екрана, 25.10.2015.
3. Prometheus. Найкраща освіта для кожного. Безкоштовні онлайн-курси від викладачів КНУ, КПІ та Києво-Могилянської академії [електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://prometheus.org.ua/>. — Назва з екрана, 25.10.2015.